

geest en gemoed. De omgang met de natuur brengt verruiming van inzicht en veredeling van gedachten.

De Vereeniging wil daarom met alle krachten bevorderen nuttige kennis op dit gebied te verspreiden, en hoopt door middel van dergelijke tentoonstellingen de belangstelling te wekken, vooral ook bij opvoeders en onderwijzers. Eigenlijk moest elke onderwijzer en onderwijzeres, en allen die met de opvoeding van het opkomend geslacht belast zijn, lid der Vereeniging zijn, opdat een algemeene krachtige organisatie kan groeien, om de bedoelingen der Vereeniging te verwezenlijken.

De Vereeniging doet daarom een beroep op allen, die haar streven gunstig gezind zijn en warm voelen voor de ontwikkeling van ons volk, om deze tentoonstelling krachtig te steunen, hetzij door geldelijken steun, door practische medewerking of door bevordering van veel en herhaald bezoek. Wanneer velen medewerken, zullen die tentoonstellingen uitnemend slagen en een schoon en leerzaam beeld kunnen geven van de natuurhistorische rijkdommen van ons land, waarvan een beschavende invloed zal uitgaan op ons volk en op het opkomend geslacht.

Het adres van de Secretaresse der Vereeniging is Mejuffrouw C. J. C. E. Voget, Oosterpark 7, die gaarne nadere inlichtingen verstrekt.

A. J. V. LAREN.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN. BOEKAANKONDIGING.

De Nederlandsche Zoogdieren, onze vrije zoogdieren met eenige hunner vliegende vijanden. In huis en schuur, Tuin en park, Bosch en veld, Beek en plas, Rivier en zeearm, door Kerst Zwart. Uitgave W. J. Thieme & Cie Zutphen 1920.

De beteeckenis van dit boek is mij lang niet duidelijk, alhoewel de schrijver beweert een wegwijzer in de vrije natuur te willen geven. Ik had me zoo'n wegwijzer anders voorgesteld en geloof, dat werkjes als van Heimans en Thijssse in ons land, of zooals in 't buitenland van Long, Seton, Roberts etc. hierop meer aanspraak kunnen maken. Deze frisch geschreven boeken toch getuigen van eigen waarneming, terwijl het quasie-wetenschappelijk cachet vermeden wordt. In dit boek is eigen waarneming echter bijzaak; veel is aangevuld met allerlei verhaaltjes en van de dieren in kwestie dan nog een soort beschrijving, die vrij onvolledig mag genoemd worden. Dat de schrijver zijn stof niet voldoende beheerscht, blijkt uit vele dingen. Zoo wordt over sommige dieren buitengewoon uitgewijd, terwijl andere soorten, en vaak algemeen Nederlandsche, met een paar regels vermeld worden. B. v. de Chiroptera en Soricidae. Ondanks de titel „De Nederlandsche Zoogdieren” aarzelt de schrijver niet, om ook buitenlandsche soorten te beschrijven, en zoo vinden we over de bever een heel verhaal evenals over de dolfinenjacht bij de Faroëreilanden. Waartoe dergelijke afdwalingen? Waarom dan maar niet tevens de leeuwenjacht in Afrika aangehaald? Over de gevleugelde vijanden en de prooidieren vinden we heele stukken, doch de keuze is geheel willekeurig en vaak uiterst ongelukkig. Waarom b. v. de zwarte kraai (*Corone corone*) een prooidier bij uitnemendheid van de boommarter moet zijn, is mij niet duidelijk. Ook het feit, dat alleen de gevleugelde roovers (vogels) genoemd worden is verwonderlijk. Er zijn nog wel veel erger vijanden onder de Bacteriën, Protozoën, Wormen etc. op te noemen. Op bldz. 62/63 worden zelfs zwammen vermeld, doch en de prentjes en de beschrijvingen zijn beneden alle kritiek. De beschrijving van een gewone vliegenzwam slaat op de Zuid-Europeesche keizerzwam! Al dergelijke bijzaken zijn toch geheel overbodig. Schrijver komt dan overal, waar hij maar kan, op tegen het dooden van dieren, en terecht; doch de wijze waarop hij redeneert is al zeer anthropocentrisch. Hij geeft af op de menschen, die bij de beoordeeling der levende wezens het eerst hun portemonnaie raadplegen, doch brengt telkens in zijn verdediging de nuttigheid op den voorgrond. Alsof dat ook niet een gelijksoortige maatstaf is! En op bldz. 26 „Kat en Wezel” kan hij zelf niet nalaten, ze voor „nestenschender-vogelmoordenaar” uit te maken. De onpartijdige beoordeeling is nog wel eenigszins anders. Wat verder de gebruikte nomenclatuur betreft, zoo blijkt deze even inconsistent te zijn als de vele reeds aangehaalde andere zaken. Waarom b. v. *Mustela fagorum* in plaats van *Mustela foina*, *Crocidura aranea* in plaats van *Cr. russulus*, *Sorex vulgaris* in plaats van *Sorex araneus*, *Crossopus fodiens* in pl. van *Neomys fodiens*? Met *Pachyura etrusca* wordt waarschijnlijk *Pachyura etrusca* bedoeld. *Vesperugo noctula* moet tegenwoordig heeten *Pterygistes noctula*, *Vesperugo serotinus* = *Eptesicus serotinus*, *Vespertilio daubentonii* =

Leuconoë daubentoni. En zoo is er meer. Op bldz. 106 lezen we in het hoofdstuk „De Natuur en de Mensch” over de uitgestorven „Reuzenvalk”. Hiermede wordt klaarblijkelijk de „Reuzenalk” (*Plautus impennis*) bedoeld! Aan het einde van het boek dan nog een paar verhalen. Ten eerste over „Roofgespuis” wat m. i. wel bij de dieren in kwestie had kunnen gevoegd worden en dan „Een leven vol gevaren”, de geschiedenis van een kikvorsch. Reden duister, evenals het verhaal „Als de oogst daar is”. Het eenige fraaie aan dit boek zijn de platen, doch die zijn alle ontleend aan „Meerwarth & Soffel, Lebensbilder aus der Tierwelt.”

K. BOEDIJN.

KORT VERSLAG

van het Eerste Congres van Nederlandsche Natuur-Historische Jeugdverenigingen van 16—19 Augustus 1920 gehouden te Zwolle.

Maandag 16 Augustus 1920 kwamen in de Pius-Societeit te Zwolle een vijftigtal leden van Natuur-Historische Jeugdverenigingen bijeen, waaronder afgevaardigden van 17 Jeugdbonden in Nederland.

Het doel van deze bijeenkomst was de oprichting van een bond, waarbij alle Jeugdverenigingen op Natuur-Historisch gebied zich kunnen aansluiten.

Om halftwee opende de Voorzitter van het Voorloopig Comité, F. Koster (Groningen), het congres met een rede, waarin hij allereerst dank bracht aan bekende oudere Natuur-Historici, o.a. de Heeren J. Heimans (Amsterdam), F. J. H. Offerijns (Winterswijk), C. Sipkes (Haarlem) en G. Wolda (Wageningen) voor hun blijken van belangstelling en in het bijzonder de Heer J. Heimans voor het werk, dat hij reeds in het belang van den bond verricht had. Voorts werd een woord van dank gebracht aan de Zwolsche N. H. C. voor haar gastvrijheid.

Daarna besprak de Voorzitter het doel van den Bond. Er worden op het gebied van de Natuurlijke Historie door de jongeren tal van waardevolle waarnemingen gedaan, die echter hun waarde geheel verliezen, daar ze niet bekend gemaakt worden, en zoo ze bekend raken, toch meestal niet bewaard blijven.

Daarom, en om het verenigingsleven meer te bevorderen zal nu getracht worden een bond voor geheel Nederland op te richten.

Het doel van dezen bond is: de beoefening van de Natuurlijke Historie bij de jongeren in Nederland te bevorderen. Spreker besprak de werkwijze van den Bond, het benoemen van een Centrale Commissie; de rechten en de plichten van deze Commissie, de wijze van verkiezing, enz., maar stelde eerst voorop, dat de onafhankelijkheid van de aangesloten organisaties onaangetaast blijft, en dat de Bond zijn kracht niet zou ontleenen aan een streng reglement, maar slechts zou rusten op het schoone, maar gevaarlijke fundament van den goeden wil.

Daarna werd overgegaan tot het samenstellen van een reglement en het kiezen van drie leden van de Centrale Commissie. Gekozen werden F. Koster, Groningen (Voorz.), M. Eisma, Zwolle (1ste Secr.) en P. J. Baak Jr., Den Haag (2de Secr.-Penningm.).

Om ruim half zes werd de vergadering door den Voorzitter gesloten.

Des avonds te acht uur kwamen de deelnemers weer bijeen. De Heer Wolda (Wageningen) hield een lezing over Vogelwaarnemingen, waarmede hij 12 jaar geleden begonnen was. Hij had zich in verbinding gesteld met de Heeren Tollenaar, Oormen, Brouwer, Verwey e.a. en riep nu de hulp in van alle jongeren, om over ons geheele land vogelwaarnemingen te doen.

Voorwaar een prachtig arbeidsveld voor den jongen Bond!

De Heer Sipkes vertelde ons aan de hand van prachtige projectieplaatjes van zijn reizen door Zuid-Limburg, Zeeuwsch-Vlaanderen, de Duinen en de Oisterwijksche Vennen.

Ten slotte hield de Heer Koster een voordracht over het natuurschoon van het Noorden en van de vele waarnemingen, die hij daar verricht had.

De beide volgende dagen waren gewijd aan excursies.

Dinsdagmorgen vertrok een gedeelte per fiets naar Giethoorn, om daar onder leiding o.a. van den Heer Heimans (Amsterdam) vogelwaarnemingen te doen, terwijl de geologen onder de jongeren, onder leiding van de Heeren Eisma (Zwolle) en Sipkes (Haarlem), een tocht maakten naar Wezep, Heerde en Wijhe.

De laatste dag van het Congres werd benut door het houden van een excursie naar het Vechtdal, dat terecht beroemd is om zijn plantenweelde en vogelrijkdom.

Ook hier werden vele waarnemingen gedaan, die in andere deelen van ons land onbekend zijn, en bleek weer de groote behoefte aan een grooten bond.

's Middags werden de toonzalen van den Heer Engels, praeparateur te Zwolle, bezichtigd.

Dat alle Jeugdverenigingen in Nederland zich bij den Bond aansluiten en ieder zijn beste krachten geve, zoodat de Bond zijn schoon en veelzijdig doel geheel na kan komen!

Leiden, 17 September 1920.

P. J. BAAK Jr., 2de Secr.-Penningm. C. C.